

Titel: Om gudelig veltalenhed\E og om Aristoteles' retorik m.m.

Citation: "Om gudelig veltalenhed\E og om Aristoteles' retorik m.m.", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2011 .
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p319-txr-shoot-ide4344ca7-6cfa-44ee-a62c-c746b4e32daf.pdf> (tilgået 24. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Tekstredegørelse

1. Manuskriptbeskrivelse 719
2. Datering og kronologi 721

1. Manuskriptbeskrivelse

»Om gudelig veltalenhed og om Aristoteles' retorik m.m.«^{*} har nr. 396b-d i *B-fort.* og hører formentlig til den del af SKs papirer, der ved hans død lå sammen med en del andet materiale i »en stor Sæk«.^{*} Manuskripterne befinder sig i Kierkegaard Arkivet (KA) på Det Kongelige Bibliotek.

Papir 319 (SKS 27, 333).

P319 319 1 løs lap^{*} med uregelmæssigt afrevet kant i venstre side.
Ingen paginering.

Papir: gulligt velin, glat. Mål: ca. 135 × 219 mm.^{*}

Lappen har efter beskrivning været foldet tre gange på tværs. Bl. [1r] er to tredjedele beskrevet, versosiden ubeskrevet.

(*B-fort.* [396b];^{*} KA, A pk. 46; *Pap.* VI A 153)

319

Papir 320 (SKS 27, 333).

320 1 løst blad i 4° med afrevet kant i venstre side. På bladets nederste del er Papir 321 påklæbet, formodentlig af H.P. Barfod.

Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 170 × 207 mm.

Bladet har sammen med Papir 321 efter beskrivning været foldet to gange på tværs. Bl. [1r] er halvt beskrevet, versosiden ubeskrevet.

(*B-fort.* [396b]; KA, A pk. 46; *Pap.* VI A 154)

320

Papir 321 (SKS 27, 333).

321 1 løs lap med afrivningskant i venstre side og nederst. Lappen er klæbet på Papir 320, formodentlig af H.P. Barfod.

Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 171 × 76 mm.

Lappen har sammen med Papir 320 efter beskrivning været foldet en gang på tværs. Versosiden er ubeskrevet.

(*B-fort.* [396b]; KA, A pk. 46; *Pap.* VI A 155)

321

Papir 322 (SKS 27, 333-334).

322 1 løs lap med uregelmæssigt afrevet kant i højre side samt øverst og nederst.
Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 123-138 × 90-118 mm.

Bl. [1v] er halvt beskrevet.

(*B-fort.* [396b]; KA, A pk. 46; *Pap.* VI A 156)

322

Papir 323 (SKS 27, 334-337).

323 1 sammenhæftning af 2 dobbeltblade, i alt 4 blade i 4°. Hæftetråd af rød silke.
Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 171 × 208 mm.

Bladene har efter beskrivning været foldet en gang på tværs og ombøjet to gange på langs. Bl. [4r] er godt en fjerdedel beskrevet, bl. [4v] ubeskrevet.

På bl. [1r] er »Exempler:« (SKS 27, 334,16) skrevet og understreget med blyant. Overskriften i højre hjørne af samme blad er adskilt fra den løbende tekst af to buede streger.

- 323 (B-fort. 396b; KA, A pk. 46; Pap. VI A 149-152)
- Papir 324 (SKS 27, 337-338).
- 324 1 løst blad i 4° med afrevet kant i venstre side.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 169 × 207 mm.
Bladet har efter beskrivning været foldet tre gange på tværs; samme foldning ses på Papir 325. Bl. [1r] er to tredjedele beskrevet, versosiden ubeskrevet.
I øverste højre hjørne af bl. [1r] er »cfr. Journ. p. 158 n: / p. 130« (SKS 27, 337,30-31) skrevet med blyant.
(B-fort. 396c; KA, A pk. 46; Pap. VI A 147)
- 324
- Papir 325 (SKS 27, 338).
- 325 1 løst blad i 4° med afrevet kant i venstre side.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 170 × 207 mm.
Bladet har efter beskrivning været foldet tre gange på tværs; samme foldning ses på Papir 324. Bl. [1r] er halvt beskrevet, versosiden ubeskrevet.
(B-fort. [396c]; KA, A pk. 46; Pap. VI A 148)
- 325
- Papir 326 (SKS 27, 338-340).
- 326 3 løse blade i 4°. Bl. 1 og [2] har afrevet kant i venstre side, bl. [3] i højre side.
Bl. 1 og [3] har udgjort et dobbeltblad.
Bl. 1 er på rectosiden folieret med blyant.
Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 170 × 207 mm.
Bladene har været foldet på midten før beskrivning. På bl. 1 findes teksten i inderspalten; på bl. [2] er opdelingen delvis overskredet; på bl. [3] findes teksten i yderspalten, en tilføjelse findes i inderspalten. Alle blade har efter beskrivning været foldet en gang på tværs. Bl. 1v, [2v] og [3v] er ubeskrevet.
Øverst i højre hjørne på bl. [2r] har SK skrevet: »ατιον - ου ατιον« (SKS 27, 339,9) med blyant.
(B-fort. 396d; KA, C pk. 7 læg 2; Pap. VI C 2-5)
- 326
- (B-fort. 396b-d; KA, A pk. 46; C pk. 7 læg 2; Pap. VI A 147-156; VI C 2-5)

2. Datering og kronologi

SK har ikke dateret Papir 319-326, men indirekte lader visse optegnelser sig datere nogenlunde sikkert.

Optegnelserne, der samlet set er en række overvejelser vedrørende gudelig talekunst, dvs. homiletik (visse i forbindelse med Aristoteles' *Retorik*), er sammenfaldende med temaer behandlet i *Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift* (1846), som SK udarbejdede i tiden fra slutningen af april til midten af dec. 1845. Papir 319-326 er sandsynligvis blevet til inden for samme periode.*

I Papir 322 findes således en passage, hvis ordlyd svarer til et slettet stykke i renskriften til *Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift*.* Papir 323:2 indledes direkte med bemærkningen: »Af et andet Manuscript, men blev ikke brugt der (afsluttende Efterskrift)« (SKS 27, 334,31-32). I deres helhed genfindes optegnelserne i Papir 323 som et ubenyttet tekststykke i ms. 10.3 til bogens anden del, andet afsnit, kapitel 4, »Sectio I«.* Da SK nedskrev Papir 323, har han formodentlig været så langt i arbejdet med *Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift*, at han med sikkerhed har vidst, at de pågældende stykker ikke fandt anvendelse i bogen. Det tyder på, at Papir 323 er skrevet sidst i 1845, i hvert fald i årets anden halvdel.

I Papir 324 har SK indført henvisningen: »cfr. Journalen p. 158 n: / p. 130« (SKS 27, 337,30-31). Det er ikke den konkrete henvisning, der i forbindelse med en datering er interessant, men henvisningens formulering. SK navngav journalerne AA-JJ samtidig med ibrugtagningen af JJ, som han benyttede gennem en længere årrække fra 1842 frem til slutningen af sept. 1846.* Af den næste række journalbind, mærket fortløbende NB-NB36, påbegynder han første bind den 9. marts 1846. Frem til sept. dette år benytter SK sig altså af to journalsystemer samtidig. Ud fra referencen i Papir 324, der blot henviser til »Journalen«, må det sluttes, at

SK endnu ikke havde påbegyndt NB; i så fald havde han sandsynligvis præciseret sin henvisning. Henvisningen kan således ikke give en klar datering, men udpeger en *terminus ante quem*: 9. marts 1846.

Sammenfattende er det dog sandsynligt, at Papir 319-326 er nedskrevet i sidste halvdel af 1845.